

Datum 2018-09-21
Vår referens Dnr: 18-6903
Sida 1(4)
Er referens Fi2018/01418/DF

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar – Juridik som stöd för förvaltningens digitalisering (SOU 2018:25)

Post- och telestyrelsen (PTS) har i enlighet med 1 § förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen ett samlat ansvar inom postområdet och området för elektronisk kommunikation.

PTS är positiv till en fortsatt digitalisering av den offentliga förvaltningen och ser stora vinster i detta. Vi har med utgångspunkt från myndighetens verksamhetsområde dock följande synpunkter på förslaget.

Allmänna synpunkter

PTS anser att det är nödvändigt att lagstiftningen justeras för att främja en positiv digital utveckling inom den offentliga förvaltningen och bedömer att utredningens förslag bidrar till att stärka framtida digitaliseringsarbete. Myndigheten vill samtidigt framhålla att den delar utredningens bedömning om att förslagen inte är tillräckliga för att möta de kommande årens behov av ett gott rättsligt stöd i denna utveckling. Det är viktigt att utredningens förslag kompletteras så att vi inte tappar fart i det digitaliseringsarbete som pågår. Fortsatta rättsliga övervägande kommer att behöva göras och PTS är därför positiv till förslaget om ett rättsligt beredningsorgan för anpassning av gällande rätt för att stödja digitaliseringen av den offentliga förvaltningen samtidigt som teknikutvecklingen fortsätter. Även den privata sektorn utvecklar nya digitala tjänster och system. PTS vill i sammanhanget därför lyfta att det kan finnas behov av juridik som stöd också på det privata området, även om det ligger utanför denna utrednings uppdrag.

Vidare anser PTS att god informationssäkerhet är avgörande för utvecklingen av digitaliseringsarbetet. Myndigheten är därför särskilt positiv till att frågor om informationssäkerhet belyses i utredningen, avsnitt 9, och till utredningens

Post- och telestyrelsen

Postadress:
Box 5398
102 49 Stockholm

Besöksadress:
Valhallavägen 117 A
www.pts.se

Telefon: 08-678 55 00
Telefax: 08-678 55 05
pts@pts.se

förslag om att utreda förutsättningarna för en ev. kompletterande reglering om informationssäkerhet som omfattar hela den offentliga förvaltningen.

PTS vill även framhålla att det utöver den generella reglering som nu föreslås finns behov av att utreda huruvida sektorsspecifik reglering behövs för att på bästa sätt stödja rättsutvecklingen för en digital förvaltning. Det fortsatta arbetet som föreslås inom ramen för ett rättsligt beredningsorgan kan förslagsvis inkludera även en sådan sektorsspecifik anpassning av gällande rätt.

Ytterligare en allmän synpunkt är att det i utredningen på ett par ställen talas om att åstadkomma infrastrukturlösningar med t.ex. en gemensam plattform för olika myndigheters digitala tjänster och ”The Once-Only principle”¹. PTS saknar dock en utförlig beskrivning av hur en sådan lösning med uppgiftsutbyten mellan myndigheter ska säkerställa att dataskyddsförordningen (EU 2016/679) efterlevs.

Förslag till lag om ändring av förvaltningslagen (2017:900)

I utredningen föreslås ändringar i förvaltningslagen som bl.a. handlar om hur handlingar ska översändas till enskilda. Det införs en ny huvudregel i 8 a § om digital kommunikation. I utredningen beskrivs² även sambandet mellan nya huvudregeln i 8 a § och ändringen i 25 § där det framgår att den nya huvudregeln om digital kommunikation aktualiseras först när myndigheten/parten har valt skriftlig form och att detta inte inverkar på myndighetens val att kommunicera material muntligen. PTS tycker dock att sambandet är ottydligt om man enbart läser förslagen till lagtext och att ett förtydligande av ändringsförslagen skulle underlätta förståelsen av relationen mellan digital och muntlig kommunikation.

Vidare finner PTS det oklart om den nya huvudregeln om digital kommunikation, omfattar skyldigheten att lämna ut allmänna handlingar i enlighet med 2 kap. tryckfrihetsförordningen. I utredningen talas översiktligt om elektroniskt utlämnande av allmän handling³ men det är inte tydligt hur det som anges där relaterar till ändringsförslaget i förvaltningslagen om hur handlingar ska översändas till enskilda. I det kommande lagstiftningsarbetet behöver det, enligt myndighetens uppfattning, belysas ytterligare om nämnda regel i förvaltningslagen även är tillämplig på myndigheters utlämnanden enligt tryckfrihetsförordningen.

Avseende den nya hjälpregeln om bestämmande av ankomstdag vid digital kommunikation som införs i 22 § förvaltningslagen vill PTS framföra att det behöver vara tydligt vad som menas med ”anvisad digital mottagningsfunktion”. Samtliga förmedlingstjänster baseras nämligen på en kedja av aktörer som förmedlar meddelanden. Det faktum att ett meddelande är lämnat till första vidareförmedlaren garanterar inte att det nått mottagaren, om inte en explicit och informationssäker kvittens skapas hos mottagarens brevlådeleverantör. Någon sådan kvittens beskrivs inte i utredningen även om en ny huvudregel om underrättelse när handlingar tas emot digitalt föreslås. Om lagen tillämpas såsom förslaget lyder så kommer alla meddelanden som är

¹ Se bl.a. avsnitt 8.3.3 och 5.3.

² Se bl.a. s. 270-271

³ Se avsnitt 5.8.3

mottagna av första förmedlaren att anses som levererade trots att fel kan uppkomma senare i kedjan som gör att meddelandet inte levereras. Sammanfattningsvis belyser utredningen inte de faktiska omständigheterna i hur ett digitalt meddelande tekniskt förmedlas och hur begreppet ”anvisad digital mottagningsfunktion” ska tolkas. Därutöver framgår det av utredningen att hjälpregeln knyter an till den föreslagna huvudregeln i 7 a § om att myndigheter ska tillhandahålla och anvisa digitala mottagningsfunktioner. PTS tycker inte att det är tydligt hur hjälpregeln om bestämmande av ankomstdag förhåller sig till andra digitala mottagningsfunktioner som finns på myndigheter och som *inte är anvisade*. Det är oklart om hjälpregeln ska tillämpas även då. Det är på samma sätt otydligt hur huvudregeln i 7 a § förhåller sig till andra digitala kommunikationsvägar som inte är anvisade av myndigheten. Om de enskilda använder andra digitala kontaktvägar än de förväntade, hur ska myndigheten då hantera kommunikationen? PTS anser att det behövs ett förtydligande i detta avseende.

PTS vill även, mot bakgrund av myndighetens uppdrag enligt 11 §, andra stycket förordningen med instruktion för Post- och telestyrelsen, lyfta fram vikten av allas tillgänglighet till en digital förvaltning. Frågan behandlas i avsnitt 8.3.2 i utredningen och såvitt PTS förstår betonas tillgängligheten för alla människor i myndigheternas kommunikation med enskilda. Det ges i de föreslagna ändringsformuleringarna även utrymme för anpassning av kommunikationen med enskilda. Vidare anges särskilt att alla människor ska erbjudas förutsättningar att ta del av digital information och tjänster från det offentliga och att digitala tjänster ska anordnas så att enskilda med särskilda behov ska kunna ta del av meddelanden. PTS har särskilt uppmärksammat detta och vill framhålla vikten av att tillgänglighet, i betydelsen tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, i myndigheternas kommunikation med enskilda garanteras varför vi är positiva till att utredningen uppmärksammat detta. Övergången till digital kommunikation kan också innebära förbättrad kommunikation för personer med funktionsnedsättning. Om kommunikationen görs med tillgängliga format kan det t.ex. underlätta för personer med synnedsättning, de som annars inte kan läsa svartskrift som skickas med reguljär post. Myndigheten är positiv till målsättningen om Digitalt först men sammanfattningsvis tycker vi att det är bra att utredningen uppmärksammat att övergången till denna kommunikation kräver en del överväganden och viss varsamhet.

I anslutning till förslaget om den nya sekretessbrytande bestämmelsen, 10 kap. 2 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:40) vill PTS framhålla följande. PTS deltar som en av sju pilotmyndigheter i Statens servicecenters arbete med att utveckla och använda en förvaltningsgemensam tjänst för e-arkiv. Arbetet bedrivs i samverkan med Riksarkivet. Tanken med e-arkivtjänsten är att en stor del av myndigheternas allmänna handlingar, främst av effektivitetsskäl, ska överföras till och arkiveras hos ett organ utanför den egna myndigheten. Om anslutna myndigheter ska kunna nyttja en kommande e-arkivtjänst på ett effektivt sätt och i en effektiv omfattning är det viktigt att det finns tydliga rättsliga förutsättningar för detta. Det vore därför önskvärt att det i det fortsatta lagstiftningsarbetet klargörs om den nu föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen är avsedd att ge stöd för ett nyttjande av en sådan tjänst.

Karolina Asp
Chefsjurist

Detta yttrande har beslutats av chefsjuristen Karolina Asp. Ärendet har föredragits för generaldirektören Dan Sjöblom. I ärendets slutliga handläggning har även enhetschefen Stefan Jansson, Stefan Williamson och verksjuristen Kristina Gribbe (föredragande) deltagit.